

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан
педагогічного факультету
проф. Т. О. Олефіренко

«__»__ серпня 2021_ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни**

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
(назва навчальної дисципліни)

освітнього рівня	бакалавр (бакалавр/магістр)
галузі знань	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	013 Початкова освіта (код і назва спеціальності)

освітньо-професійні програми: 1. Початкова освіта та практична психологія
2. Початкова освіта та іноземна мова
3. Початкова освіта та дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом ВВ1.7

Київ 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «___» серпня 2021 року, протокол №

Розробники програми: **Печка Лариса Євгенівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкового навчання «31» серпня 2020 року, протокол №1

Завідувач кафедри _____ проф. Матвієнко О. В.

I. Опис дисципліни
Шифр дисципліни ВВ1.7

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 (шифр, назва) Освіта	Кількість кредитів – 4 ЄКТС		<i>Методи навчання.</i> 1) За характером пізнавальної діяльності:
Спеціальність 013 (код, назва) Початкова освіта	Загальна кількість годин - 120		пояснювально-ілюстративний, інструктивно-репродуктивний, проблемного викладу, дослідницькі методи.
Освітній ступінь (бакалавр/магістр) бакалавр	Денна Заочна		Інноваційні: ігрові, тренінги Методи контролю: самоі взаємоконтроль .
	Лекції:		
	Семінарські (практичні) заняття:		
	6		
Статус дисципліни (Нормативна/вибіркова) нормативна	Лабораторні заняття:		2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем в системах Moodle, Classroom, Google Meet, Zoom; 3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж)
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2020-2021	-	-	<i>Форми поточного контролю.</i> Усне і письмове опитування, модульні контрольні роботи
Семестр I, II	12	-	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 18 годин - самостійна робота: 102 год.	Самостійна робота: 72 102 Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		<i>Форма підсумкового контролю:</i> Залік (тестування) – 2 сем.
Мова навчання - українська <i>Передумови навчання</i> Шкільні курси: анатомія, біологія, основи здоров'я, фізична культура	1/ 8,5		

Предмет вивчення навчальної дисципліни - суть мети та завдань, які мають бути вирішені у процесі фізичного виховання; принципи, методи та засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку; зміст та методика навчання дітей руховим умінням та навичкам, розвитку фізичних якостей; оптимальні форми побудови процесу фізичного виховання; моніторинг якості реалізації завдань фізичного виховання.

Міждисциплінарні зв'язки: «Українська культура», «Безпека життєдіяльності», «Вікова фізіологія та валеологія», «Педіатрія», «Основи медичних знань», «Психологія дитяча», «Психологія», «Педагогіка дошкільна», «Педагогіка», «Вступ до спеціальності».

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» - засвоєння студентами основ професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації і проведення активних форм роботи з фізичної культури. Фізкультурно-оздоровча робота в дошкільних навчальних закладах повинна бути націлена на пошук резервів повноцінного фізичного розвитку дітей. Освітній зміст та виховна спрямованість курсу мають на меті не лише забезпечити кваліфікаційну компетентність майбутніх фахівців у збереженні та зміцненні здоров'я дошкільнят, але й сприяти світоглядному переосмисленню пріоритетності даного напрямку.

Завдання вивчення дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» є:

- оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, завданнями та змістом навчальної дисципліни;
- формування стійкого інтересу до навчальної дисципліни, усвідомлення пріоритетності здійснення фізичного виховання дітей;
- формування у студентів практичних умінь і навичок виконання фізичних вправ та проведення всіх організаційних форм роботи з фізичного виховання;
- забезпечення оптимальних умов навчання, діяльності і відпочинку дітей дошкільного віку.

II. Основні результати навчання і компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	<p>ЗК-2. Здатність, використовуючи базові знання з соціально-гуманітарних дисциплін, здійснювати спостереження та інтерпретацію соціальних явищ; аналізувати їх зв'язок з різними напрямками фахової діяльності; критично оцінювати та аналізувати інформацію, поширювану в ЗМІ, особливо в царині своєї професії.</p> <p>ЗК-4. Здатність до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій</p> <p>ЗК-5. Здатність проектувати завдання власної професійної діяльності, приймати самостійні рішення щодо їх розв'язування та критично оцінювати одержувані результати; самостійно здобувати знання і розвивати свої професійні навички, використовуючи різні інформаційні джерела (рідною та іноземною мовами) та сучасні інформаційно-комп'ютерні технології, включаючи WEB-2,0.</p> <p>ЗК-6. Здатність опанувати нові галузі шляхом самостійного навчання та опираючись на сформовані компетенції зі спеціальності «Початкова</p>

		<p>освіта».</p> <p>ЗК-7. Здатність чітко та послідовно висловлюватися усно або письмово на тему, що стосується різних фахових питань українською мовою; читати і розуміти фахові наукові тексти іноземною мовою і спілкуватися нею на рівні B2.</p> <p>ЗК-9. Здатність використовувати відповідні інтернет-ресурси, програмне забезпечення (електронні підручники, комп'ютерні програми) для організації ефективного освітнього процесу у школі I ступеня та самоосвіти.</p> <p>ЗК-12. Враховуючи значення зовнішнього захисту життя і здоров'я дітей різного віку, здатність створювати і підтримувати необхідний рівень безпеки людини та довкілля; формувати в учнів навички безпечної поведінки та бережливого природокористування</p>
	<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК-1. Здатність розв'язувати широке коло завдань у галузі початкової освіти шляхом розуміння їх психолого-педагогічних та методичних засад; забезпечити ефективний перебіг навчально-виховного процесу у ЗНЗ, опираючись на глибокі знання і розуміння змісту та принципів дидактики у поєднанні зі знаннями з дисциплін з циклів гуманітарної та соціально-економічної, фундаментальної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки.</p> <p>ФК-3. Здатність планувати роботу вчителя, розробляти календарно-тематичне планування динаміки розгортання змісту освітніх галузей, план виховної роботи, планувати професійний саморозвиток вчителя. Здатність до використання в освітньому процесі теоретичних засад освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти</p> <p>ФК-4. Здатність організувати навчально-виховний процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку у взаємозв'язку всіх його компонентів (мети і завдань, чинників впливу, закономірностей і принципів, методів, прийомів, засобів, форм навчання і виховання, діагностики й корекції результатів).</p> <p>ФК-5. Здатність реалізовувати завдання, принципи та шляхи національного виховання підростаючого покоління у системі загальноосвітньої школи; застосовувати сучасні педагогічні технології у навчанні та вихованні молодших школярів, роботі з батьками учнів.</p> <p>ФК-6. Здатність використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної</p>

		<p>підготовки для формування в учнів ключових і предметних компетентностей згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей</p> <p>ФК-7. Здатність вивчати, аналізувати та застосовувати під час планування освітнього процесу професійну інформацію, яка представлена в літературі, на електронних носіях, на Web-сервісах тощо;</p> <p>ФК-8. Здатність проводити наукові педагогічні дослідження, працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою, формувати конструктивні ідеї щодо розв'язання проблеми дослідження, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати одержані експериментальні дані</p> <p>ФК-9. Здатність планувати та організовувати взаємодію з батьками молодших школярів засобами різних методів, форм співпраці та надавати їм консультативну допомогу щодо сімейного виховання дитини.</p> <p>Державного стандарту початкової загальної освіти.</p> <p>ФК-10. Здатність до здійснення формувального та підсумкового оцінювання навчальних досягнень учнів. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів з урахуванням їх вікових особливостей та специфіки предметів; усвідомлювати рівень власних досягнень, розуміти необхідність постійного підвищення кваліфікації та особистісного розвитку, здійснювати самооцінку, систематично вдосконалювати свої фахові компетенції, визначати напрям особистісного розвитку</p> <p>ФК-13. Здатність до навчання дітей раннього і дошкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, навичок екологічно доцільної поведінки і діяльності у природі; національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ФК-15. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності; формування у дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя, навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості.</p> <p>ФК-17. На основі знань основ дошкільної дидактики, здатність планувати, проектувати та організовувати процес навчання дітей дошкільного віку; здійснювати взаємозв'язок дошкільного закладу, сім'ї та школи у системі дошкільного</p>
--	--	--

		<p>виховання.</p> <p>ФК-18. Здатність до надання консультативно-методичної допомоги всім учасникам освітнього процесу закладу дошкільної освіти з питань розвитку, виховання та навчання дітей, психологічних підходів щодо організації їх життєдіяльності</p>
	<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН-3. Вміти проектувати завдання власної професійної діяльності, приймати самостійні рішення щодо їх розв'язування та критично оцінювати одержувані результати; самостійно здобувати знання і розвивати свої професійні навички, використовуючи різні інформаційні джерела (рідною та іноземною мовами) та сучасні інформаційно-комп'ютерні технології, включаючи WEB-2,0.</p> <p>ПРН-4. Вміти використовувати відповідні інтернет-ресурси, програмне забезпечення (електронні підручники, комп'ютерні програми) для організації ефективного навчально-виховного процесу у школі I ступеня та самоосвіти.</p> <p>ПРН-5. Вміти опановувати нові галузі шляхом самостійного навчання та опираючись на сформовані компетенції зі спеціальності «Початкова освіта». Використовувати теоретичні знання та практичні уміння з циклів математичної та природничо-наукової, професійної та практичної підготовки для формування в учнів ключових і предметних компетентностей згідно із державними вимогами до рівня їх загальноосвітньої підготовки з освітніх галузей.</p> <p>ПРН-7. Вміти забезпечувати необхідний рівень індивідуальної та групової безпеки на виробництві (у навчальному закладі), побуті та у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Враховуючи значення зовнішнього захисту життя і здоров'я дітей різного віку, вміти створювати і підтримувати необхідний рівень безпеки людини та довкілля; формувати в учнів навички безпечної поведінки та бережливого природокористування.</p> <p>ПРН-9. Планувати роботу вчителя, розробляти календарно-тематичне планування динаміки розгортання змісту освітніх галузей, план виховної роботи, планувати професійний саморозвиток вчителя. Вміти використовувати в освітньому процесі теоретичних засад освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.</p> <p>ПРН-10. Організувати освітній процес як цілісну систему формування особистості дитини молодшого шкільного віку у взаємозв'язку всіх його</p>

		<p>компонентів (мети і завдань, чинників впливу, закономірностей і принципів, методів, прийомів, засобів, форм навчання і виховання, діагностики й корекції результатів).</p> <p>ПРН-11. Реалізовувати завдання, принципи та шляхи національного виховання підростаючого покоління у системі загальноосвітньої школи; застосовувати сучасні педагогічні технології у навчанні та вихованні молодших школярів, роботі з батьками учнів. Вміти демонструвати знання сутності</p> <p>діагностики й корекції результатів).</p> <p>ПРН-11. Реалізовувати завдання, принципи та шляхи національного виховання підростаючого покоління у системі загальноосвітньої школи; застосовувати сучасні педагогічні технології у навчанні та вихованні молодших школярів, роботі з батьками учнів. Вміти демонструвати знання сутності навчально-виховного процесу та є здатним проаналізувати його мету і завдання, чинники, закономірності та принципи, рушійні сили, особливості національної системи виховання в Україні.</p> <p>ПРН-12. Вивчати, аналізувати та застосовувати під час планування освітнього процесу професійну інформацію, яка представлена в літературі, на електронних носіях, на Web-сервісах тощо.</p> <p>ПРН-13. Проводити наукові педагогічні дослідження, працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою, формулювати конструктивні ідеї щодо розв'язання проблеми дослідження, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати одержані експериментальні дані.</p> <p>ПРН-14. Вміти узагальнювати власний педагогічний досвід і представляти його у формі розробок навчальних матеріалів для учнів, системи уроків, методичних рекомендацій щодо практики використання певних методичних прийомів, організації видів навчальної діяльності тощо.</p> <p>ПРН-15. Вміти аналізувати завдання та шляхи всебічного розвитку молодших школярів згідно основних змістових напрямків виховання – розумове, моральне, естетичне, трудове та фізичне виховання.</p> <p>ПРН-16. Вміти демонструвати знання типів дитячих колективів, різних форм позаурочної виховної роботи, сутності виховання дитини в сім'ї та здатний обирати оптимальні способи згуртування колективу, розробляти проекти виховних заходів, вибирати оптимальні форми співпраці (взаємодії) вчителя з батьками; планувати та організовувати взаємодію з</p>
--	--	---

батьками молодших школярів засобами різних методів, форм співпраці та надавати їм консультативну допомогу щодо сімейного виховання дитини.

ПРН-12. Вивчати, аналізувати та застосовувати під час планування освітнього процесу професійну інформацію, яка представлена в літературі, на електронних носіях, на Web-сервісах тощо.

ПРН-15. Вміти аналізувати завдання та шляхи всебічного розвитку молодших школярів згідно основних змістових напрямків виховання – розумове, моральне, естетичне, трудове та фізичне виховання.

ПРН-16. Вміти демонструвати знання типів дитячих колективів, різних форм позаурочної виховної роботи, сутності виховання дитини в сім'ї та здатний обирати оптимальні способи згуртування колективу, розробляти проекти виховних заходів, вибирати оптимальні форми співпраці (взаємодії) вчителя з батьками; планувати та організовувати взаємодію з батьками молодших школярів засобами різних методів, форм співпраці та надавати їм консультативну допомогу щодо сімейного виховання дитини.

ПРН-17. Вміти критично оцінювати різні концепції, системи, педагогічні технології навчання та виховання молодших школярів; розрізняти елементи сучасних педагогічних технологій, основні методи, прийоми, засоби навчання та виховання учнів та застосовувати їх на практиці, проектуючи, організовуючи та аналізуючи освітній процес початкової ланки освіти;

ПРН-18. Вміти оцінювати результати своєї роботи та результати діяльності учнів у відповідності з критеріями навчальних досягнень учнів початкової школи та Галузевим стандартом вищої освіти зі спеціальності 013 «Початкова освіта»; здійснювати формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів, об'єктивний контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів з урахуванням їх вікових особливостей та специфіки предметів; усвідомлювати рівень власних досягнень, розуміти необхідність постійного підвищення кваліфікації та особистісного розвитку, здійснювати самооцінку, систематично вдосконалювати свої фахові компетенції, визначати напрям особистісного розвитку.

ПРН 20 Знати та вміти аналізувати: предмет і методи дитячої психології; проблеми розвитку у психології та педагогіці; особливості розвитку вищої нервової діяльності; роль діяльності у розвитку особистості; особливості психічного

		<p>розвитку дитини-немовляти (2,5 міс. -1 рік), дитини раннього віку (1-3 роки); дошкільного та молодшого шкільного віку (3- 6-7 років); особливості розвитку особистості дитини дошкільного віку.</p> <p>ПРН 21 Керуючись знаннями загальних основ психології, педагогіки, методології і методів психолого-педагогічних досліджень, сучасної системи дошкільної освіти, вміти характеризувати, планувати та реалізувати зміст і методи виховання дітей дошкільного віку, організувати ігрову діяльність дитини-дошкільника.</p> <p>ПРН 22 . На основі знань основ дошкільної дидактики, вміти планувати, проектувати та організувати процес навчання дітей дошкільного віку; здійснювати взаємозв'язок дошкільного закладу, сім'ї та школи у системі дошкільного виховання.</p> <p>ПРН –23 . Володіти вміннями і навичками, необхідними для реалізації Базового компонента дошкільної освіти та чинних освітніх програм; визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.</p> <p>ПРН –24 . Застосовувати комплекс психолого-педагогічних заходів, засобів і педагогічних впливів для реалізації завдань національного, духовного, фізичного, морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПРН 25 Володіти психодіагностичними методиками, виховними та навчальними технологіями дошкільної інклюзивної освіти; вміти організувати групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами</p>
--	--	--

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 4 кредитів ЄКТС 120 годин.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Заочна форма						Денна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практич.	лаборат.	індив.р.		с.р.			
Модуль 1. Загальні основи методики фізичного виховання.											

модулем 3.														
Змістовий модуль 4. Організація фізичного виховання дітей дошкільного віку.														
Тема 1. Планування та облік роботи з фізичного виховання в ЗДО.														
Тема 2. Організація та керівництво системою фізичного виховання в ЗДО.														
Разом за змістовим модулем 4.														
Усього годин		6	2											

IV. Зміст дисципліни

№ п/п	4.1. Назва розділів, тем та їх зміст	Кількість годин	
		Всього	В т.ч. лекцій
1.	<u>МОДУЛЬ I. Загальні основи методики фізичного виховання</u>		2
1.1	<p>Тема 1. Предмет методики фізичного виховання дітей від народження до шести років</p> <p><i>Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять. Зв'язок теорії фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами. Природничо-наукові основи курсу. Основні методи наукових досліджень в галузі фізичного виховання.</i></p> <p>Становлення системи фізичного виховання</p> <p><i>Етапи розвитку теорії та методики фізичного виховання. Характеристика системи тіловиховання в Запорізькій Січі. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку в працях педагогів минулого (Я. А. Коменський, Й. Г. Песталоцці, Ж. Ж. Руссо, П. Ф. Лесгафт, Є. А. Аркін, К. Д. Ушинський, С. Ф. Русова, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський).</i></p> <p><i>Основні джерела розвитку теорії та методики фізичного виховання. Сучасні проблеми теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 6, 7, 10, 16. допоміжна: 10, 12, 15, 17, 35</p> <p>Характеристика завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку</p> <p><i>Комплексний підхід у реалізації завдань з фізичного виховання. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Валеологічна спрямованість завдань з фізичного виховання. Роль закладів дошкільної освіти у вирішенні завдань з фізичного виховання.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 1, 3, 6, 7, 10, 16.</p>		

	<p>допоміжна: 10, 12, 15, 20, 28, 33.</p> <p>Характеристика засобів фізичного виховання</p> <p><i>Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: сили природи (сонце, повітря і вода); гігієнічні фактори (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та громадська гігієна); фізичні вправи (масаж, рефлекторні вправи, пасивні, пасивно-активні та активні фізичні вправи). Характеристика фізичних вправ: поняття про зміст, структуру і техніку фізичних вправ, просторова характеристика, просторово-часова та часова характеристика. Класифікація фізичних вправ. Вимоги до вибору фізичних вправ.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 1, 3, 6, 7, 10, 16. допоміжна: 3, 5, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 28, 33.</p> <p>Тема 2. Загальні основи навчання і розвитку дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання.</p> <p>Закономірності формування рухових навичок у дітей</p> <p><i>Етапи навчання дітей руховим діям: початкове розучування рухової дії, поглиблене розучування, закріплення та удосконалення рухових дій. Поняття про рухові вміння та навички, умови їх формування. Закономірності формування рухових навичок (взаємодія, фазовість, хвилеподібність, вроджений автоматизм). Взаємозв'язок формування рухових навичок та розвитку фізичних якостей: швидкості, спритності, витривалості, сили, гнучкості, окоміру у дітей дошкільного віку. Особливості добірки фізичних вправ для розвитку фізичних якостей.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 1, 3, 6, 7, 10, 16. допоміжна: 7, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 36.</p> <p>Дидактичні основи навчання дошкільників руховим діям</p> <p><i>Єдність навчання, виховання та розвитку дітей в процесі фізичного виховання. Специфіка реалізації принципів навчання у фізичному вихованні. Методи і прийоми навчання фізичним вправам. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників руховим діям.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 3, 6, 7, 10, 16. допоміжна: 7, 8, 10, 12, 15, 20, 25, 36.</p> <p>Тема 3. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку</p> <p><i>Закономірності розвитку дитячого організму: інтенсивність фізичного розвитку; висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; тісна взаємодія фізичного та психічного розвитку дітей. Характеристика особливостей розвитку та удосконалення функцій органів та систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 1, 6, 7, 10. допоміжна: 9, 16, 18, 21, 24, 30, 31</p>	2	
2.	<p><u>МОДУЛЬ II. Особливості методики використання засобів фізичного виховання</u></p> <p>Тема 1. Гімнастика у навчанні дітей фізичним вправам</p>		2

Гімнастика як засіб фізичного виховання. Види гімнастики: загальнорозвивальні види (гігієнічна, корегуюча, основна гімнастика), гімнастика зі спортивною спрямованістю (акробатика, художня гімнастика, спортивна гімнастика), спеціально-прикладні види (виробнича гімнастика, гімнастика з професійною спрямованістю та лікувальна гімнастика). Особливості використання загальнорозвивальних видів гімнастики у закладі дошкільної освіти. Зміст та методика навчання дітей різних вікових груп вправам з шикування та перешікування, загальнорозвиваючим та танцювальним вправам.

Порівняльний аналіз державних та альтернативних програм навчання та виховання дітей дошкільного віку з відповідних розділів.

Рекомендовані інформаційні джерела:

базова: 3, 6, 7, 10, 16.

допоміжна: 3, 7, 8, 12, 13, 16, 25, 36.

Тема 2. Зміст та методика навчання основних рухів

Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи у рівновазі). Техніка виконання основних рухів. Методика навчання дітей основним рухам, послідовність добірки фізичних вправ для формування у дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Прийоми страхування та попередження травматизму. Аналіз програм виховання і навчання дітей у закладі дошкільної освіти «Основні рухи», Базового компонента дошкільної освіти. Ускладнення засобів різних вікових груп у відповідності до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Рекомендовані інформаційні джерела:

базова: 3, 6, 7, 10, 16.

допоміжна: 3, 7, 8, 12, 13, 16, 25, 36.

Тема 3. Вправи спортивного характеру

Комплексний вплив вправ спортивного характеру на всебічний розвиток дітей. Види спортивних вправ. Правила вибору вправ спортивного характеру. Поетапність ознайомлення старших дошкільників з вправами спортивного характеру (підготовчий період, допоміжний та основний). Особливості методики розучування вправ спортивного характеру. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Рекомендовані інформаційні джерела:

базова: 3, 6, 7, 9, 10, 14, 16, 17.

допоміжна: 2, 3, 11, 13, 19, 26, 36.

Тема 4. Ігри з елементами спорту

Вплив ігор з елементами спорту на зміцнення здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та розвиток фізичних якостей. Методика навчання дітей іграм спортивного характеру. Обладнання та інвентар. Техніка, правила та тактика ігор спортивного характеру. Дозування навантажень. Правила поведінки дітей та попередження травматизму.

Рекомендовані інформаційні джерела:

базова: базова: 3, 6, 7, 9, 10, 14, 16, 17.

допоміжна: 2, 3, 11, 13, 19, 26, 36.

	<p>Тема 5. Рухливі ігри <i>Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Поняття про рухливу гру, її структура. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Видатні педагоги про роль рухливої гри.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>базова: 2, 3, 5, 6, 7.</i> <i>допоміжна: 2, 11, 19, 35.</i></p> <p>Тема 6. Особливості методики проведення рухливих ігор. <i>Вибір рухливих ігор для дітей дошкільного віку. Ускладнення та варіативність рухливих ігор. Підготовка вихователя та підготовка дітей до рухливої гри. Організація та керівництво рухливою грою: пояснення змісту та правил гри; прийоми розподілу ролей у грі; регулювання фізичного навантаження; підведення підсумків та оцінка діяльності дітей. Методика проведення рухливих ігор у різних вікових групах.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>базова: 2, 3, 5, 6, 7.</i> <i>допоміжна: 2, 11, 19, 35.</i></p> <p>Тема 7. Українські народні рухливі ігри <i>Українські народні рухливі ігри як дієвий засіб всебічного розвитку дітей дошкільного віку в умовах національного відродження. Види ігор та їх характеристика. Особливості методики проведення українських народних рухливих ігор. Використання малих фольклорних жанрів при проведенні народних рухливих ігор: заклички до сил природи та до дітей, зговірки, лічилки, мирилки, мовчанки, прислів'я та приказки. Ознайомлення дітей з народними атрибутами до ігор.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>базова: базова: 2, 3, 5, 6, 7.</i> <i>допоміжна: 2, 11, 15, 17, 19, 35.</i></p>		
3.	<p align="center"><u>МОДУЛЬ III. Основні форми роботи з фізичного виховання у закладах дошкільної освіти.</u></p> <p>Тема 1. Фізичне виховання дітей раннього віку <i>Особливості розвитку моторики дітей раннього віку. Завдання фізичного виховання дітей 1-го, 2-го та 3-го років життя. Особливості застосування засобів фізичного виховання в роботі з дітьми раннього віку. Характеристика форм роботи з фізичного виховання та методика їх проведення.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> <i>базова: 5, 6, 7, 8, 10.</i> <i>допоміжна: 8, 21, 25, 30.</i></p> <p>Тема 2. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня <i>Види фізкультурно-оздоровчих заходів. Правила добору фізичних вправ для ранкової гімнастики. Особливості складання комплексу ранкової гімнастики для дітей різних вікових груп. Зміст та структура ранкової гімнастики. Методика проведення ранкової гімнастики в різних вікових групах.</i> <i>Структура гігієнічної гімнастики з елементами корекції, особливості проведення в різних вікових групах.</i> <i>Обґрунтування необхідності проведення малих форм</i></p>		2

	<p><i>активного відпочинку. Варіанти проведення фізкультхвилинок та фізкультпауз.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 3, 5, 6, 6, 7. допоміжна: 1, 6, 12, 20, 36.</p> <p>Тема 3. Заняття з фізичної культури – основна форма роботи з фізичного виховання в умовах дошкільного навчального закладу.</p> <p><i>Типи занять. Обґрунтування типового плану побудови занять з фізичної культури. Способи організації дітей. Шляхи регулювання фізичних, емоційних та психічних навантажень на заняттях. Методика проведення занять з фізичної культури в різних вікових групах, у змішаних групах.</i></p> <p><i>Значення занять з фізичної культури на повітрі. Особливості організації та варіанти проведення занять на повітрі. Зміст занять з фізичної культури на повітрі в різні пори року.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 3, 5, 6, 6, 7. допоміжна: 2, 6, 10, 13, 22, 33, 36.</p> <p>Тема 4. Забезпечення рухової активності дітей дошкільного віку в повсякденному житті</p> <p><i>Поняття «рухова активність». Види рухової активності: цілеспрямована та довільна. Якісна та кількісна характеристика рухової активності дітей. Дослідження проблеми рухової активності. Поняття про активний та пасивний руховий режим. Характеристика різних форм роботи з фізичного виховання в повсякденному житті: піші переходи та екскурсії за межі дошкільного закладу; фізкультурні розваги та свята; дні здоров'я; самостійна рухова діяльність, індивідуальна робота з дітьми, рухливі ігри, канікули.</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 2, 5, 6, 7, 16, 17. допоміжна: 1, 2, 5, 10, 20, 25, 33.</p>		
4.	<p><u>МОДУЛЬ IV. Організація фізичного виховання дітей дошкільного віку.</u></p> <p>Тема 1. Планування та облік роботи з фізичного виховання у закладі дошкільної освіти.</p> <p><i>Значення планування та обліку роботи в закладі дошкільної освіти. Основні вимоги до планування. Реалізація дидактичних принципів при розподілі програмового матеріалу у перспективному плані. Оперативне планування. Облік роботи з фізичного виховання (попередній, поточний, рубіжний).</i></p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела:</i> базова: 2, 5, 6, 7, 16, 17. допоміжна: 1, 9, 10, 12, 20, 33, 36.</p> <p>Тема 2. Організація та керівництво системою фізичного виховання у закладі дошкільної освіти.</p> <p><i>Функціональні обов'язки завідуючої, методиста, медичного працівника, вихователя, інструктора з фізичного виховання, музичного керівника. Проведення лікарсько-педагогічного контролю за системою фізичного виховання. Види контролю за системою фізичного виховання у закладі дошкільної освіти. Методика</i></p>		

	<p>діагностики рухової підготовленості та стану здоров'я дітей дошкільного віку. Методика визначення рівня фізичного навантаження на дітей в процесі виконання рухових дій. Метод пульсометрії.</p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела: базова: 2, 4, 5, 6, 7, 16, 17. допоміжна: 1, 9, 10, 12, 20, 33, 36.</p>		
--	--	--	--

IV. Плани практичних занять.

Проведення студентами різних видів основних рухів в різних вікових групах.

Актуалізація знань і практичне проведення

1. Особливості навчання основних рухів дітей в різних вікових групах.
2. Методика навчання ходьби, проведення та аналіз.
3. Особливості навчання бігу дітей в різних вікових групах, проведення та аналіз.
4. Методика навчання стрибків, проведення та аналіз.
5. Особливості навчання метання дітей в різних вікових групах, проведення та аналіз.
6. Методика навчання лазіння, проведення та аналіз.
7. Методика навчання вправ з рівноваги, проведення та аналіз.

Проведення студентами рухливих ігор для дітей різних вікових груп.

Актуалізація знань і практичне проведення.

1. Дати визначення рухливим іграм, класифікувати їх.
2. Методика організації і проведення рухливих ігор.
3. Особливості пояснення гри.
4. Проведення та аналіз рухливих ігор в різних вікових групах.

Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня. Проведення студентами ранкової гімнастики, гімнастики після сну в усіх вікових групах.

Актуалізація знань і практичне проведення.

1. Визначити структуру ранкової гімнастики.
2. Зміст кожної частини ранкової гімнастики.
3. Методика проведення в різних вікових групах. Проведення, аналіз.
4. Зміст гігієнічної гімнастики.
5. Методика проведення гігієнічної гімнастики в різних вікових групах. Проведення, аналіз.

Проведення студентами фізкультурних занять для дітей різних вікових груп.

Актуалізація знань.

1. Своєрідність проведення фізкультурних занять в залі і на свіжому повітрі.
2. Типи фізкультурних занять.
3. Способи організації дітей на заняттях з фізичної культури.
4. Структура та зміст фізкультурних занять.
5. Особливості завдань та методики проведення кожної частини заняття.
6. Проведення та аналіз фізкультурних занять в різних вікових групах.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

МОДУЛЬ I. Загальні основи методики фізичного виховання

1. Валеологічна спрямованість завдань фізичного виховання (аналіз Базового

компоненту дошкільної освіти) 4 год.

2. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку (вивчення проблематики досліджень) 4 год.

3. Етапи розвитку теорії та методики фізичного виховання. Характеристика системи тіловиховання в Запорізькій Січі. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей дошкільного віку в працях педагогів минулого (Я. А. Коменський, Й. Г. Песталоцці, Ж. Ж. Руссо, П. Ф. Лесгафт, Є. А. Аркін, К. Д. Ушинський, С. Ф. Русова, А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський) 6 год.

4. *Основні джерела розвитку теорії та методики фізичного виховання. Сучасні проблеми теорії фізичного виховання дітей дошкільного віку. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку* 6 год.

5. *Закономірності розвитку дитячого організму: інтенсивність фізичного розвитку; висока пластичність та чутливість по відношенню до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; тісна взаємодія фізичного та психічного розвитку дітей. Характеристика особливостей розвитку та удосконалення функцій органів та систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ 10 год*

МОДУЛЬ II. Особливості методики використання засобів фізичного виховання

1. Визначення змісту навчання дітей різних вікових груп основним рухам (конспект програми) 8 год.

2. Методика проведення рухливих ігор в різних вікових групах (розробка конспекту проведення рухливої гри) 8 год

3. Особливості використання у педагогічному процесі українських народних рухливих ігор (підготовка інформаційного повідомлення, створення добірки народних рухливих ігор) 8 год.

4. *Порівняльний аналіз державних та альтернативних програм навчання та виховання дітей дошкільного віку з відповідних розділів* 6 год.

МОДУЛЬ III. Основні форми роботи з фізичного виховання у дошкільних навчальних закладах

1. Методичні розробки різних форм фізичного виховання дітей в різних вікових групах (ранкова гімнастика та гімнастика після денного сну, малі форми активного відпочинку, заняття з фізичного виховання, фізкультурні розваги, фізкультурні свята, прогулянки-походи, дні здоров'я).

МОДУЛЬ IV. Організація фізичного виховання дітей дошкільного віку.

1. Розробка схем аналізу різних форм фізичного виховання.

2. Форми роботи з батьками (підготовка консультації).

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, модульні контрольні роботи, самостійні письмові роботи, поточне тестування.

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- *методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

- *методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; реферат, самостійні письмові роботи.

- *методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за опрацювання лекцій, практичних і семінарських занять, виконання самостійної роботи, модульної контрольної роботи.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного

контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Залік

Критерії оцінювання знань студентів

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу.

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69-74	«задовільно»	D
75 – 82	«добре»	C
83 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
відмінно	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь, за виконання завдань у повному обсязі.
добре	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; за виконання завдань у достатньому обсязі.
задовільно	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань.

незадовільно	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення.
---------------------	---

Кожний модуль включає бали за опрацювання лекцій, практичних і семінарських занять, виконання самостійної роботи, модульної контрольної роботи.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

№ з/п	Прізвище, ініціали студента	Реєстраційний номер ІНПС (залікової книжки)	Результати поточного контролю	Результати екзамену, заліку	Підсумкова оцінка за:			Підпис викладача
					100-бальною шкалою	4-бальною національною шкалою або відмітка про залік	Шкалою ЄКТС	
1				5				
1								
2								
3								

Схема розрахунку балів заліку.

1) Поточна успішність (з можливістю + бали за виконання залікового завдання)= Підсумкова (максимально 100 балів) оцінка

2) Середня поточна успішність* = Підсумкова оцінка

Приклад: 1-й семестр – поточний модульний контроль; 2-й семестр – залік

* (Пот. усп. 1 сем. + Пот. усп. 2 сем.) / 2 = Сер. поточна успішність (міжсеместрова) (максимально 100 балів) (максимально 100 балів)

Навчально-методична карта дисципліни.

Курс розрахований на 120 годин. З них – лекцій – 12, семінарських занять – 0; практичних занять – 6, лабораторних занять – 0, самостійної роботи – 102. Форма контролю – залік.

Самостійна робота	<p>Законспектувати визначення основних методів наукових досліджень в теорії та методиці фізичного виховання.</p> <p>На основі аналізу змісту Базового компоненту дошкільної освіти обґрунтувати валеологічну спрямованість завдань фізичного виховання дітей.</p> <p>Законспектувати матеріал щодо реалізації освітньої лінії «Особистість дитини» в контексті формування здоров'язбережувальної компетентності дітей</p> <p>Законспектувати питання про співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників руховим діям.</p> <p>Створити добірку вправ для розвитку фізичних якостей у дітей дошкільного віку (вікова група та фізична якість на вибір студента).</p>	<p>Законспектувати програмові вимоги до змісту навчання дітей в різних вікових групах стройовим вправам та основним рухам.</p> <p>Створити конспект проведення рухливої гри для дітей однієї вікової групи</p> <p>Виписати спеціальні підготовчі тренувальні вправи, що розучуються на II (підготовчому) етапі, для всіх ігор з дітьми дошкільного віку (городки, настільний теніс, баскетбол, бадмінтон, футбол, хокей).</p>	<p>Скласти конспект гігієнічної гімнастики після денного сну</p> <p>Скласти три конспекти фізкультурних хвилинок та конспект фізкультурної паузи комбінованого характеру.</p> <p>Скласти конспект заняття з фізичного виховання</p> <p>Скласти план-конспект прогулянки-походу за межі днз.</p> <p>Скласти план дня здоров'я. Спланувати роботу з фізичного виховання в одній групі на місяць.</p>	
Вид контролю	Захист власних проєктів Тесовий контроль	Залік Тестовий контроль	Захист методичних розробок Тестовий контроль	Захист проєктів Тестовий контроль Екзамен

VII. Основні допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Література:

Базова:

1. Андрущенко, Т. К. До здоров'я дітей – компетентнісний підхід. Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільнят. *Дошкільнє виховання*, 11, 2014. – 20–23.
2. Базовий компонент дошкільної освіти, Київ, 2021.
3. Богініч, О. Л. Фізичне виховання основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку: навч.-метод. посібник. Київ: Генеза, 2013.
4. Богініч О. Л. Фізичне виховання дошкільників засобами гри: навчально-методичний посібник. – К.: Шкільний світ, 2007.
5. Богініч О. Л., Левінець Н. В., Лохвицька Л. В., Сварковська Л. А. Фізичне виховання, основи здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей старшого дошкільного віку / Навчально-методичний посібник. – Київ: Видавництво «Генеза», 2013. – 128 с.
6. Вільчковський Е. С. Критерії оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей дошкільного віку. – К., 1998.
7. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, Суми, 2011. – 428 с.
8. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі. – Суми: Мрія ЛТД, 2001.
9. Дмитренко Т. І. Спортивні вправи і розваги для дітей дошкільного віку. – К., 1976. – 110 с.
10. Дмитренко Т. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку. – К.: Вища школа, 1979. - 175 с.
11. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), від 05.09. 2017, № 2145-VIII).
12. Закон України «Про дошкільну освіту» Редакція від 28.09.2017, підстава [2145-19.](#), ст.. 11, п. 2. Взято з: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
13. Закон України «Про загальну середню освіту» Редакція від 28.09.2017, підстава [2145-19.](#) Взято з: <https://zakon.help/law/651-XIV/>
14. Кенеман А. В., Хухлаева Д. В. Теория и методика физического воспитания детей дошкольного возраста. – М.: Просвещение, 1985. –271 с.
15. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання. – К.: Кондор, 2008.
16. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» / Л. В. Лохвицька. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 120 с.
17. Освітня програма для дітей віком від 2 до 7 років «Дитина» (нова редакція) / Наук.кер. В. Огнев'юк. – Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 304 с.
18. Печка, Л. Є. Здоров'яформувальна педагогічна технологія. Фітбол – друг, партнер та тренажер. *Дошкільнє виховання*, 3, 2014, – С. 24–28.
19. Печка, Л. Є Роль наступності у формуванні основ ціннісного ставлення до власного здоров'я дітей. *Імідж сучасного педагога: всеукр. наук-практ. освітньо-популярний журнал Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського*, 2016. – 7, 57–60.
20. Печка, Л. Є. Сучасний стан формування у дітей 6-7 року життя основ ціннісного ставлення до власного здоров'я. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, 2017. –. 44–48, Budapest.
21. Печка, Л. Є. Хвилинки здоров'я. *Палітра педагога*, 2, 2014, – 22–24.
22. Печка, Л. Є. Фізичний розвиток. Козацькому роду нема переводу. *Дошкільнє виховання*, 3, 2015 – 26–27.
23. Печка, Л. Є. Ціннісне ставлення до здоров'я дітей: наступність у роботі закладу дошкільної освіти і початкової школи: (Монографія). 2021, Київ – Кременчук: NOVABOOK.
24. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція) / Наук.кер.

О. Кононко. – Київ. – «ТОВ МЦФЕР-Україна», 2014. – 204 с.

25. Провозюк Г. Г. Гра і здоров'я: методичний посібник з питань організації фізкультурної та оздоровчої роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. – Тернопіль: Мальва-ОСО, 2005.

26. Щодо організації фізкультурно-оздоровчої роботи: Методичні рекомендації МОН України від 02.09.2016 р. № 1/9-456.

Допоміжна

1. Андрющенко, Т. К. До здоров'я дітей – компетентнісний підхід. Формування здоров'язбережувальної компетентності дошкільнят. Дошкільне виховання, 11, 2014 – 20–23.

2. Бабюк, С. Педагогічні умови фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку у взаємодії дошкільного навчального закладу і сім'ї. (Автореф. дис. канд. пед. наук), Інститут проблем виховання НАПН України, Київ, 2011

Бездуган О. (2014). Наступність дошкільного навчального закладу та школи у сімейному вихованні. *Наука і освіта: науково-практичний журнал Південного наукового центру НАПН України. Серія Педагогіка*. (СХІХ), 2, 68–72.

3. Богиніч О. Л., Беленька Г. В. Природа і рух./Посібник. – К.: Кобза, 2003.

4. Вавилова Е. Н. Учите бегать, ползать, лазать и метать. – М., 1983. – 121 с.

5. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах: Навчально-методичний посібник – Тернопіль: Мандрівець, 2008.

6. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Навч. посіб. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004 – 115 с.

7. Вільчковський Е. С. Рухливі ігри в дитячому садку. – К., 1989. – 176 с.

8. Вільчковський Е. С. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. – К.: Здоров'я, 1974. – 132 с.

9. Вільчковський Е. С., Шалигіна Г. В. Фізична культура: Методичний посібник. Старша група в дитячому садку. – К., 1990. – 56 с.

10. Воропай Олекса Звичаї нашого народу. – К., 1993.

11. Впевнений старт: Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку// Палітра педагога. – 2012. – № 3.

12. Єрьоменко, Е, Остряньська, О. Перспективність і наступність у реалізації змісту з основ здорового способу життя у старших дошкільників та молодших школярів (на прикладі програми «Хортинг для здоров'я, наполегливості, злагоди дитини». *Науковий часопис КНПУ ім. М. П. Драгоманова*, 13 (40), 2013

13. Денисенко Н. Ф., Мельник Л. Д. На варті здоров'я малюків. /Збірник науково-методичних матеріалів. – Запоріжжя, 1997.

14. Дубогай О. Д. Щоденник здоров'я дошкільника. – К.: Рад.школа, 1999.

15. Кириченко, О. В. Теоретичні та методичні засади формування основ культури здоров'я у дітей дошкільного віку. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків; Донецьк: ХДАДМ (ХХІІІ), 11, 2007 – 237–241.

16. Козленко М. П., Вільчковський Е. С., Цвек С. Ф. Теорія і методика фізичного виховання (початкові класи). – К., 1984. – 235 с.

17. Лайзане С. Я. Физическая культура для малышей. – М., 1987. – 68 с.

18. Лісневська, Н. (2016). Педагогічні умови створення здоров'язберігаючого середовища в дошкільному навчальному закладі. (Автореф. дис. канд. психол. наук), Інститут проблем виховання, Київ.

19. Лохвицька, Л. В. (2006). Дошкільникам про основи здоров'я. Тернопіль: Мандрівець.

28. Лохвицька, Л., Андрющенко, Т. (2014). Сім'я – берегиня здоров'я дитини. Тернопіль: Мандрівець.

20. Лущик І. В. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. Четвертий рік життя. – Харків, 2007р.;

21. Лущик І. В. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. П'ятий рік життя. – Харків, 2007р.;

22. Лущик І. В. Фізичне виховання дітей дошкільного віку. Шостий рік життя. – Харків, 2007р.
23. Нестеренко, В. В. (2003). *Підготовка майбутніх педагогів до виховання у дошкільників навичок здорового способу життя*. (Дис. канд. пед. наук), Південноукраїнський ДПУ ім. К. Д. Ушинського.
24. Оржеховська, В. М. (2006). Педагогіка здорового способу життя. Київ: Шлях освіти, 4, 29–32.
25. Рунова М. Дошкольное учреждение: Оптимизация режима двигательной активности. / Дошкольное воспитание. – 1998. – № 6. – С. 34-38.
26. Сварковська Л., Єршова О. Фізична культура дошкільникам. – Тернопіль., 2009р
27. Сварковська, Л. А. (2010). *Чинники формування здоров'я та фізичного стану вихованців дошкільних закладів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 1 (3), 323–329.
28. Традиції фізичної культури в Україні: Збірник матеріалів. – К., 1997.
28. Рунова М. Дошкольное учреждение: Оптимизация режима двигательной активности. / Дошкольное воспитание. – 1998. – № 6. – С. 34-38.
29. Сварковська Л., Єршова О. Фізична культура дошкільникам. – Тернопіль., 2009р.
30. Шахненко, В. І. (2015). Здоровий спосіб життя як сукупність чинників здоров'я. *Основи здоров'я*, 12, 8–12

Інформаційні ресурси

Інтернет-ресурси

Нормативно-правова база Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]:
<https://www.google.com.ua/search?client=opera&q=Нормативно-правова+база+Міністерства+освіти+і+науки+України&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8>